

Maran.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I V.Sallerups fattiggård finns en man vid namn Anders Nilsson, född i Ö.Karaby 1847. Han har ett mycket gott minne och har särskilt intresse för okulta saker. Denna berättelse om maran har sitt intresse däri igenom att hon liksom anmälde sin ankomst. Gubbens berättelse återges ordagrant. Gubben lär en gång ha börjat studera till präst så han talar ett ganska värdat språk och besitter ett för sin ålder ovanligt minne, samt en icke obetydlig intelligens. Detta visar sig också, ty han har alltid bra sammanhang i vad han berättar och hoppar ej från det ena till det andra.

Maran kom om natten när ~~xxxxx~~ folk sov. De som redos av maran kunde inte röra sig och när de vaknade hade de arbetat så de bada i svett. Nu ska ja^a berätta en historia om maran.

När ja^a tjente som ryktare hos två bröder, som hette Anders och Nils Andersson (i Östraby vid Marieholm) så lå' di å ja^a i samma rum. Så en kväll ve'ld-tiden när vi hade lagt voss, så hörde vi nå'd som knäpp-te i låsen i farsudörren.

Så sa^a Anders te'broren Nils: "Nu har du nåd i väntem i natt."

*När maran
kom till Nils
Andersson i
Östraby vid Marieholm*

Skane
2 *Quisp. Karijagers Rönnebergs* 3242 *Mr. Salen Persson*
6 *Karaby, V. Ströo, V. Fallman, Trolle* *Be. And Nilsson*
"A,f-n",sa'Nils:"Du e'så dum så."men ve'ettiden for han opp å släng-
de dynan å se',men då vakna,han,men maran hade reed en farlit ,för
han jämra^ose mycke i sömnen,så Anders fick rätt,de'va Maran som to'
i låsen å ville komma in.

Inspektor Lundberg spökar i And.Nilssons föräldrahem.

På slutet av 1700-talet fanns i V.Ströö en Inspektor Lundberg,som an-
tagligen varit inspektor på Trollenäs.Antagligen är det samme person
som omtalas i P.G.Ahnfelts,Studentminnen såsom varande svåger till
kyrkoherde Wittlow i Bosarp.Denne skulle vara en synnerligen glad och
sällskaplig herre.Enligt Anders Nilssons utsago skall denne Lundberg
ha bott på hans föräldrahem,vilket var ett ställe på 100 tunnland.
I mitt föräldrahem i Ö.Karaby kunne vi mitt i nattens timmar höra hur
di mätte upp sä'^orommet innanför där vi lå'.De hördes samma ljud frå'
lofted.Di mätte å di mätte och kasta sä'en omkring.Där va en svarv-
stol i andra ^orommet å den hördes gå så sakta,så sakta.De hördes iblan'
hur mätten kastas omkring.

Innan min far köpte stället hade där bott en inspektor Lundberg,som
hade vatt på Trollenäs,han hade vatt orättvis på nå'd sätt,när han

Skriv endast på denna sida!

Inspektor
Lundberg
spökar i
Ö. Karaby

hade mätt opp så'å så fick han inte ro i sin grav utan fick gå där
å mäta å mäta."

Spöket i Torrlösa prästgård.

I Torrlösa prästgård kom en av högtidskvällarna ja'tror de'va julaf-
ton ett par gråa hästar inrusande på gården, där de vände men se'n lia-
som löstes di opp i dimma. Di kom vart år på kyrkoherde Krooks tid, men
vad som sades ligga bakom spöket sade sig Anders Nilsson icke veta.

Prästvägen kallades en väg mellan Reslöv och Östra Kara-
by, för prästen brukade färdas den vägen mellan sin båda kyrkor.

När skräddare-n Anders Tuveßon skickade varsel om sin an-
komst.

På gränsen mellan Reslöv och ö.Karaby bodde en husman, som även var i
lite byskräddare. Denne var ganska originell och brukade gå omkring i

*Spöket
i Torrlösa
Prästgård.*

Prästvägen

*Skräddaren
Anders Tuveß.
som*

bygden och hälsa på.

En söndamaren titta min bror ut på bygatan å fick se Anners Tuesson komma gåanes."Där kommor Annors Tuesson nu ska'han väl komma ing å hälsapå."Men han kom inte.Når vi hade ligget en tid på kvällen, å de va've'10-tiden, så to'de'så skarpt i låsen.Fast de va'sent så sa'vi .
K "Nu kommer Annors Tuesson',~~xx~~ å ja'gick öpp å skulle öppna,men där syntes ingen.De va'märkvardi't tyckte vi.De'to'ju så tydli't i låsen.Ja'gick å la'me'igen,men når ja'hade ligget litta,så knacka de'igen, å når ja kom å öppna sto'Annors Tuesson där.De'va'varsel för han skulle komma.

Thiaddin
Anders Tuess
Ann.

Når prosten Brommè i V.Sallerup blev stum på predikstolen.

Prosten
Brommè

På 1800-talet fanns det i V.Sallerup(Harjagers härad)en prost~~x~~,som hette Brommè.En nyårsdag då prost~~x~~ skulle förrätta högmässan i V.Sallerups gamla kyrka,blev han plötsligt stum.Han säges ha inlett sin predikan med dessa ord;"Det är en stor ~~bemärkelse~~dag högtidsdag, en ~~större~~ stor**bemärkelse**dag i dag!men därmed var det slut.Hur han än anst~~r~~

strängde sig kunde han ej få fram ett ord. Han hade helt plötsligt blivit stum.

*Prosten
Bromme*

Då hände något underligt, en lantbrukaredotter inom församlingen, som allmänt ansågs såsom mindre vetande stod i kyrkdörren och tittade på prosten. Hon stötte på en gumma som satt i en närbelägen hänk, ~~och~~ pekade bort på prosten och sade: "Ser ni inte att en stor svart hund håller tasserna på munnen på prosten!" När hon stått en stund och pekat sade hon: "Nu är det inte farligt, nu kom frälsaren."

Prosten bars in i ett närbeläget hus och återfick sedan talförmågan, men blev aldrig riktigt bra och besteg aldrig mera predikstolen.

Spökeri för att en gravsten lagts som trappsten i en gård i
Borlunda.

*Spökeri
i Borlunda*

En broder till Anders Nilsson innehade en gård i Borlunda. I denna gård trodde man att det spökade, ty i det ena rummet var det ingen ro om nätterna. Störande ljud hördes inifrån utan att man kunde utröna orsaken. Slutligen hämtade man dit prästen i församlingen (denne var prosten Nilsson i Borlunda) för att rådfråga honom och i någon mån

få klarhet i saken. Huset undersöktes noga både ut- och invändigt och slutligen upptäckte man att det fanns inskription på ett par trappstenar. Då mossan skrapats bort såg man att det var ett par gamla gravstenar. Prosten rådde dem att återföra gravstenarna till kyrkogården, så kommo de åter till vigd jord. Rådet följdes och sedan stenarna återförats blev det ro i huset.

*Spöke i
Borlunda*

Spökelse i Visseltofta brytstuga.

När i världen brukte vi frå'Karaby köra opp te'Röstånga å Spången å ~~här~~ mänta bränne. Vi körde ve'två-Halvtretiden på mornana, så vi känne va framme te'de någorlunda ble'da'r. Vi skälle köra fårrbi en brydestu'a som lå' ve Vesseltofta (Visseltofta, Torrlösa församling). Den lå'ente å långt frå'Karaby, så vi brukte va'där ungefär ve tretiden på marenen. Ingan vi kom did, så vi tänt i brydestu'an å där hördes folk å bröror, som va'igång, men när vi kom did, varken hördes där eller syntes där åd udan allt va töst å långt.

*Spöke
i Vissel
tofta*

Liknande berättelse har jag hört från en brytstuga i Bosarp, även där hördes ljud och röster som om bråkningen varit i full gång.)

3242

Sågner från Trollenäs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trallen som
dammade i
Trallhögen

A, du lille Kissebus, bränn dej inte. "

"Hertig Trolle sa 'Kissebus bränn dej inte, bränn dej inte.'

Prickfrån i
Guldspår för
vindelad lin
svell

Dagen efter var prästfrun i Gullarp av med tre fingrar, och det ryktet gick i orten att hon nyårsnatten varit förvandlad till troll och dansat med dessa i trollhögen i Trollenäs.

Skriv endast på denna sida!

7-10-16

Sägnen om den bergtagna slottsfrun på Trollenäs.

1936

Sägnen om den bergtagna slottsfrun på Trollenäs har något olik variationer, dock alla jag förut hört eller läst ha varit ~~mycket~~ lika på så sätt, att de berätta att slottsfrun gått ut för att se efter sin make, som varit borta i krig, varvid hon blev införd i den s.k. Trollhögen där hon gått upp för att få bättre utsikt.

Anders Nilssons berättelse avviker ganska mycket från den gängse ~~tradition~~ traditionen, men han säger sig ha hört berättelsen sedan han var barn.

Det var en gång en slottsfru på Trollenäs, som gick ut för att spatsera. Trollen fingo se henne och beslutade att om möjligt röva bort henne. På något sätt fingo de listat ut i vilket rum hon vistades, och på natten kommo de och rövade bort henne.

Efter många böner lyckades hon beveka trollen att ge sin tillåtelse till att hon fick gå ut ur högen, dock ^{helt obefrån} endast mot löfte att hon ej fick träffa eller samtala med sin make.

Detta löfte kunde hon likväl ej hålla. Hon träffade sin make och de gingo in i Borgen, där de satte sig vid ett fönster och samtalade.

Den berg-
tagna slotts-
frun på Troll-
enäs

*Slottsfian "
på Trollenäs*

Då kom en stark vind farande och med denna följdes ett guldäpple,
flög genom fönstret och ned i knäet på borgfrun. Hon togs sedan av
vinden och fördes med denne tillbaka till Trollhögen. ~~Man~~ Man fann
henne senare död utanför denna.

Väktarens äventyr.

*Väktarens
äventyr*

På Trollenäs gård brukar finnas en nattvakt, som ser till att ingen
olycka är på färde.

På 1800-talet fanns en gammal väktare och trotjänare på gården, som
hette Nils Bengtsson. Väktarna brukar alltid ha en större väldresserad
hund med sig, som skydd ifall någon illasinnad person skulle uppenba-
ra sig. Till tjänstgöringen hörde att Nils Bengtsson skulle gå upp i
ett av tornen och ~~xx~~ tuta ut varje tims slag. Nils Bengtsson hade en
stor svart hund som troget följde honom. En gång då han skulle gå upp
i tornet, tyckte han att där var någon före honom. Han skickade då hunden
före, men där var någon som tog denne och kastade ut honom genom
de s.k. "lyhålen" (Skottgluggarna) i tornet.

Han gick då ned och fann hunden liggande på marken, han hade slagit

Skriv endast på denna sida!

sig ganska illa och hade svårt för att gå. Det oaktat tog han honom ~~kilika~~ med sig tillbaka och försökte gå upp i tornet med hunden före, men samma sak upprepades och hunden blev åter utkastad. För tredje gången försökte han få hunden, som nu var mycket medtagen, upp i tornet och för tredje gången blev han nedkastad. När väktaren kom ned var hunden död. När han såg detta gick han inte upp igen, ty ensam vågade han ej återvända, för nu förstod han att det ej stod rätt till utan det var spöken som drevo sitt spel.

Denna händelse skedde vid ~~12~~ tolvslaget. Orsaken till att det hände ~~12~~ ^a trodde Nils Bengtsson var att han glömt den korsmärkta värja han eljest alltid brukade bära på sig.

Kyrkklockan i Reslöv som flög ut i Saxån.

I Reslövs kyrka (Onsjö härad) fanns för mycket länge sedan en ovanligt stor kyrkklocka. En gång när man ringde i denna flög den utan vidare ut och ned i den närbelägna Saxån där en bottenlös håla bildades. Vid sidan om denna håla bildades samtidigt en liten hög, som än i dag kal-

Skriv endast på denna sida!

*Väktaren
i Trälarna*

*Reslöv
Kyrkklocka*

las Klockhögen. På den plats i åen där klockan säges vara sänkt, vägar ingen om än den är aldrig så styv simmare simma över. Klockan kallades "Stormklockan."

När Sven Olsson från V. Sallerup råkade ut för en pyssling.

I samma rum, som Anders Nilsson bodde, hade förut bott en gubbe från V. Sallerup som hette Sven Olsson. Denne var infödd Sallerupsbo och tycktes ha det gemensamhetsdraget med berättaren att han orubbligt trodde på övernaturliga väsen och dess onda ~~och~~ ^{alla} goda makt över människorna. Under deras flera år långa samvaro, hade de omtalat sitt livs händelser för varandra, och det var en av Sven Olssons upplevelser med en pyssling And. N. berättade. Sven Olsson var död någon tid innan jag kom dit i uppsamlingsärendet. Så berättar And. Nilsson.

En gång i sin ungdom hade Sven Olsson en mycket kall vinterdag varit i Ask å hämt bränne i en skog. Han gick bre'v vagnen å körde, får han frös så farli't om fötterna. När han kört en bit mötte han en kar'som knäffa te' en ett tag.

Sven Olsson ble' arg å sa' va' knäfflas du f-n knäfflas du

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Restör
Klockhögen*

*Sven Olsson
i V. Sallerup
och
pyssling-
en.*

får," men den andre svara inte.

Mä' de'samma kände Sven Olsson se sjug i hela kroppen, så han kände k
knappt kravla se opp i ~~vagnen~~ lassed, som va'stort å höjt. När han än-
telien va'kommen ^{opp} vände han se'om å skälle se var karen hade bled å, å
då feck han se att där sad' en pyysling bag på lassed. Han va' rö' i
hela ansektet å huedet å ~~känna~~ hade ingen mössa. När Sven Ollson feck
se pysslingen bärja ~~kästan~~ hästa'na å skena mä de stora lassed. Fast
han hade en å en halv mil te hemmed, kom han liaväl löckeli't hem.
Pysslingen ^hfåsvannt om en stånn, men hästa'na ^ekänn/han ente tygla udan
di fortsatte å spränga te han kom hem.
När han kom hem kände han ente röra se' udan di feck bära ing en, å
sen lå'han te sängs i sex veckor å kände knappt röra se'. Di sökte e-
mellertid inte doktor, för de trodde di inte gjorde nån nytta får en så
så'n sjuga, får di trodde att han hade vad ude får spögelse eller hin
håle själv.

*Sven Olsson
i V. Fallung
och Pyss-
lingen*

De dödas gudstjänst.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I en kyrka i Landskronatrakten antingen var det Asmundtorp eller Billeberga skall följande händelse ha tilldragit sig.

En natt var hela kyrkan upplyst. Närboende personer upptäckte att det lystes i kyrkan mitt i natten och gick dit för att se vad som stod på.

Dessa väckte andra personer och de gingo till kyrkan som de funno fyllsatt av högtidsklädda människor, som de ej kände. När de, som sågo detta, kommo överens om att ~~att~~ de borde tillkalla prästen. Denne kom till kyrkan och hade kapp och krage med sig. Han gick in i kyrkan och upp på predikstolen, varifrån han höll en predikan till det församlade folket, men ej ett ljud hördes från dessa.

När prästen hade slutat predika släcktes ljusen av sig själv och folket försvann spårlöst.

Man funderade mycket på saken, men trodde att det var de döda som kommit och velat hålla gudstjänst.

*De dödas
gudstjänst*

3242

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV-Tron på onda maktens kraft att kunna göra en vagn eller ett-lass tungt.

Anders Nilsson berättar.

En gång när min far hade vad å hälsad på en släkting i Ströö (V.Ströö) kom han te'å köra hem rätt sent på natten. När han kört en bid töckte han att hästen dro, som om han hade ha't stort lass å dra på. När han börja å marka'd skälle han köra fårbi ~~en~~ ett ställe där, som hade bott en man som hette Jippa Bengtsson, men han va'dö får flere år sen. men bara di hade kommed fårbi de stället va'de som tyngden hade fårsvånned å hästen dro'som vanlit.

En annen gång hade min far å en halvbror te'me'som hette Ola vad i Lanskrone. När di skälle köra hem gick allt bra te' di kom te' Resle, där vägen går jämnsides mä'lansvägen, där skälle di köra fårbi ett hus som en illa känd person hade bott. När di kom mitt får börja hästa'na å dra, som di hade ha't ett stort lass å dra på. Di hållt på å dra på samma vis, te'di kom fårbi Resle'kärkegår, sen lätte ~~en~~ de' å di kom hem utan äventyr, men hästa'na va'skåmmi'a å svett när di stanna hem-

Skriv endast på denna sida!

*Vär vag-
nen fick
ett oryn-
ligt lass*

*ett oryn-
ligt lass*

ma på gauren, ~~men~~ men di vauga inte å tala om va di hade vad ude
får, fårren daen ätte, får di va rädda di skälle ble sjuga, om di ha-
de talad om ed strajs.

Läsa bort rättor.

I Anders Nilssons~~x~~ hem hade de fått förfärligt med rättor och de
visste sig ingen råd med dem, vad de gjorde hjälpte inte. Man hade
emellertid för sig att zigenare kunde läsa bort dem och när de
inte kunde få bort dem med naturliga medel, så fingo de försöka
med trolleri. En gång då där kom zigenare till trakten, vidtalade de
dessa att försöka skaffa bort rättorna, vilket de också lovade. Ing-
en fick vara närvarande när ceremonien utfördes, men rättorna för-
svann för att endast flytta sin vistelseort till grannens.

En dräng, som var ute samma kväll rättorna fått uppmaning att läm-
na gården, hade sett deras avfärd. ~~En~~ berättade, att då han var på
hemfärd från ett besök i byn fick han se en stor flock rättor, som
i full fart sprungit bort mot grannen Årad Jöns' gård. De blevo ef-
ter den dagen av med rättorna i Anders Nils' hem, men hos grannen
blev det alldeles fullt med rättor.

Skriv endast på denna sida!

*Läsa bort
rättor.*

Varsel om en gård skulle brinna..

När en person skulle bygga en gård eller hus, ansåg man att man skulle ~~texkunnaxsexombyggnadenxsknikexkonnaxatixorinnax~~ vid första yxhugget skulle kunna se om byggnaden komme att brinna. Kom gården att brinna sprang en gnista ut vid första yxhugget. Ett bevis för att så verkligen var förhållandet vill följande händelse belysa.

När timmerman ~~ix~~ Per Andersson från V. Ströö skulle bygga en länga till Lars Iversson i Ulvstorp ^{Boa, 1880} sprang en gnista ut vid första yxhugget och om några år nedbrann gården.

Herremannen till Trollenäs, som högg huvudet av trollet.

Trollen på Trollenäs äro mycket omtalade i saga och sägen. Anders Nilsson berättar, att en gång skulle en herre till Trollenäs eller Nääs, som det fordom hette, besöka Nääs kyrka. Innan han gick in i kyrkan blev han stående utanför vapenhusdörren en stund. Medan han stod där, kom där ett troll och ville gå in i kyrkan, men då tog herremannen sin värja och högg huvudet av trollet. Sedan dess försvann trollen från Nääs.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Brand-
varsel*

*Herre-
mannen
som högg
huvudet
av trollet.*

Drängen som dansade syndabekännelse.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var på ett ställe på slätten (Enligt And.N-s uppgift skulle det ha varit i Borgeby).

*Drängen
som dan-
sade syn-
dabekän-*

En del ungdomar voro samlade till dans på ett ställe där husbonden var borta. När de hade dansat en stund var där en dräng, som sade: "Vad gir ni me om ja dansar syndabekännelsen." Där var dock ingen, som ville gå med på skämtet utan de avrådde honom allmänt från ~~ett~~ ett sådant tilltag. Det oaktat ville han sätta sin ~~fram~~ dans i verkställighet och han började dansa.

När han dansat en stund föll han till golvet och blev alldeles förärvad av värk och elände. Från den dagen var han sjuk och hade mycket svårt för att röra sig. Detta ansågs allmänt för ett omedelbart ~~straff~~ straff för hans ~~en~~ skamliga behandling ~~av~~ av heliga ting.

Läsareprästen som botade sjuka med ärg från kyrkklockan.

*Ärg från
kyrkklockan
som bota-
medel*

En s.k. läsarepräst, som brukade komma till Reslöv och Ö.Karaby, sade sig kunna bota sjuka. En stor mängd sjuka brukade samlas omkring ho-

nom för att söka bot för sina krämpor. Det botemedel han såsom ofelbart använde till alla sjukdomsfall var ärg, som han skrapade, av kyrkklockan i Ö. Karaby kyrka. Detta pulver gav han dem sedan i olika dosisar och blandningar. Det var tron på den vigda malmens kraft, som har fortlevt ända långt in på 1800-talet, ty Anders Nilsson berättar att Länsman Almström i Reslöv slutligen gjorde slut på missförhållandet. Denne Länsman levde till början ~~av~~ ~~18~~ 1900-talet, eller de sista åren av 1800-talet.

Regeringen
kyrkklockan

Tron på att de döda kunna uppenbara sig för de efterlevande.

Anders Nilsson berättar: "Min far dog 1869. En natt lå' min mor vaken. De' va' månljust å grannst. Rätt som ~~de~~ de' va' kom där en ljus gestalt å satte se' på en stol ve' vängen. När han suttet där en stunn sa' han: "Just nu gick ja' in i en annen värld." När han hade sagt de, försvann han, men min mor hade känt igen ~~fars~~ fars röst. De' va' ungefär ett år etter se'n han va dö."

Anders Nilsson trodde fullt och fast på uppenbarelsen såsom en hälsning från en annan värld.

Spöken
And. Nilsson
fader uppen-
bare sig

Den som såg sin egen k likprocesion.

I Åkarp vid Marieholm var en man som vaknade en natt och såg en likprocetion komma färdande. Till sin stora häpnad fick han se sig själv i kistan. Några dagar efteråt sjuknade han och dog. Han hade själv berättat sin upplevelse och denna ansågs såsom ett varsel om hans bortgång.

När gillesgästerna gingo vilse.

i Ö. Rånby
Där hade vad klenegille te' Årad Jöns' å en hel del å nabona å fol-
ked i byen va' bjudna did. Giled vara långt ud på natten, å de va
mårt när di skälle gau hem. Så va' där en sju, åtta som skolle gau x
samma väg. Di skälle gau en genväjä å här di ~~gxxxk~~ geck, så kom di vil-
se. Där va' en, som vände rocken men de' hjälpte ente utan di geck å
geck te' de börja å ljusna, då feck di se att di hade gått runt i
en räckti cirkel. Di trodde att där va nån som hade fårvillad dom,
så di ente känne hitta rätta väjen. Där va' ingen skog så de' va' väl
bäckahästen ellor nåd sånt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Den som såg
sin egen
likproc-
sion.*

*När gilles-
gästerna
gingo vilse*

När Bäckahästen förvandlade sig till en suga.

I gamla tider brukte vi vakta kreaturen ute, koor, svin å faur, alla i en flock. I mitt (And. Nilssons) hem hade vi en gammal kroged röktare, som hette Nils Nilssen. Han hade rätt svaurt får å samla djuren, å en gång ble 'han å mä en stor so. Han lette å lette, te 'sist hitte han na i Ströö Ris. Fårr å fau na 'hem skälle han driva na 'över en bäck. När soen hade kommed över bäcken ble 'hon förvandlad te en stor röbroged kal 'mä tjyrlänk om halsen. Gåbben ble 'fårvaunad å fårsökte få kalex åsta 'men de geck ente. Då fårsto han att de ente va rätt ställt. Han feck sin legga sjug i flere da 'å de va får han hade fårsökt fau Kalen iväj får de va 'bäckahästen som hade fårvandlad se'. På kvällen kom soen hem å sé säl.

Man fick inte driva med kloka gummor.

Vi hade en präst i Reslöv å Karaby som hette Dahl. Han va 'professor i Lonn, så de 'va 'bara s. k. Prebende. Unnor hans tid bruga där komma ~~na~~ en klog kvinga frå 'Småland te Högestorp. Hon bodde hos ^{en} lantbukare, som hette Per Jönssen, å där brukte hon ta 'x imod di sjuge som velle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Bäckahästen
ble ikläd
sin shepm-
da or en
suga*

*Gumman
som inte
lät driva na
fig*

söga na.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Summan
kom inte
låt den
med sig*

~~En~~ Professor Dahl hade tre söner Lars, August och Peter. Studenter
va'di å spetakelsmagare va'di. Di hade fått reda på att kvingan skäl-
~~ta~~ va'kommen te'Per Jöns'å Lars frågte sin far, om han feck ta'did
å besöka na'å de feck han. Han feck låna häst å vagn å körde did. In-
nan han körde skaffa han se'en ~~x~~ lång kröcka, som han la'i vagnen.
När han stanna på Per Jöns'går'feck han en dräng te'å ta'hästen å
geck sin mä möed besvär å vagnen, to'kröckan å linka ing te'gämman.
När han kom ing sa'hon: "Va*fattas dej min gosse. Du e ju student å ser
frisk å kry ~~ut~~ ut."

"Ack! sa'han, "Ja'e så sjuk."

Kvingan ställde se'å titta på en'där han sto'på golvedn. Rätt som de
va'så bärja han å vackla, å då måtte han bekänna att han ente va'sjug
udan de'va'bara får å driva mä na'å ~~sex~~ va'hon dugde te', men gämman
sa; "Gör inte de'om, för då går de inte väl."

Dettax visar folks orubbåiga tro på att de s.k. kloka hade makt att
genomskåda folk och ställa till ofog för dem om de så ville.

Prästpojken for emallertid ganska snoppad hem.

När drängen som skulle taga ut lysning inte kunde få

den ena stöveln på.

Följande historia vittnar om att man hade stark tro på att andra människor kunde förgöra saker för att förhindra i detta fallet en gynnad rival, från att taga ut lysning med den flicka de båda tyckte om.

En dräng och en piga skulle taga ut lysning. På den utsatta dagen, som var en fredag, kom flickan till drängen. Denne var nästan färdigklädd och hade endast ~~stövlar~~ draga stövlarna på. Den gick bra på men när den andre skulle på var det omöjligt. Han försökte på alla sätt, men det var omöjligt. Han försökte med ett par andra stövlar, men det gick på samma sätt. Slutligen måste flickan gå hem. Hon kom igen en annan dag, men det var samma förhållande, stöveln kunde han ej få på. Då förstod man att det inte stod rätt till, och man gick nu till den s.k. Koholmagubben, en klok gubbe i Ask och bad honom om hjälp.

Denne svarade: "Det är ingen lätt sak, men ställ dit flickan en gång till, så får vi se." Denna gång gick stöveln på och de unga kunde taga ut lysning, men Koholmagubben blev sjuk och höll på att dö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Drängen som
inte kunde
få stöveln
på*

När drängen kom dit och skulle tacka och betala, sade gubben: "Ja jag hade när ströket mä p fär jag fick ta min läromästare till hjälp. De'e' en annan som ville haft flickan, som har gjort ~~styx~~ så att du inte fick stövlarna på."

Att gubben sade att han fick taga sin läromästare till hjälp, trodde man vara den onde, ty det kunde endast vara han som lärde bort dylika svartkonster.

*Hängen
som inte
kunde få strö-
men på.*

De båda prästerna som kunde svartkonster.

Där fanns en präst i Reslöv (Det skulle vara prosten Sven Fundahn), som ansågs för att kunna lite mera än vanligt folk. Han hade en samtida och kollega i Kågeröd, som även ansågs kunna med svartkonst. En gång skulle Reslövs präst hälsa på Kågeröds präst. När de kört ett stycke ville inte hästarna gå längre, och hur mycket man än försökte gingo de ej av stället. Då förstod prästen att det var trolltyg med ix i spelet och detta tilltrrodde han kollegan.

*Prästen som
kunde svart-
konster.*

Då sade prästen till drängen: "Spänn den ena hästen ifrån och rid till Kågeröd och säg hur det är fatt."

Skriv endast på denna sida!

Drängen gjorde som prästen sade, och när han kom till Kågeröd stod prästen där och skulle dricka, men kunde inte få kruset från munnen. Drängen talade om att de ej kunde komma ur fläcken. Då sade Kågeröds präst: "När jag får kruset från munnen så kan ni köra."

*Prästen som
hade smis-
konsten.*

Drängen återvände och framförde budet och sedan kunde de fortsätta färden till bestämmelseorten. Båda prästerna voro lika kloka och ville spela varandra ett spratt.

Samme präst (i Reslöv) skulle en gång predika i Ö. Karaby kyrka. När han kom upp på predikstolen kände han sig egendomlig till mods och kunde icke predika som vanligt, varför han avslutade ~~denna~~ i en hast och körde hem fortare än väntat var.

När han kom ~~stod~~ där en dräng i hans rum och läste i hans svartkonstbok. Golvet var fullt av små svarta kryp. När prästen fick se detta tänkte han här är goda råd dyra. Han tillsade drängen att gå på loftet efter åtta kappor ärter. Dessa slog de ut på golvet och sedan skulle krypen plocka upp ärterna i kappan, så att de fingo något att göra. När ärterna voro upplockade voro krypen borta.

*När präst-
drängen lä-
ste svartkonst-
boken.*

Genom drängens olovliga tilltag hade han manat fram varelser, som icke borde få skåda dagsljuset, men på grund av prästens orö under guds-

gens ora
captivis

strax att det var skog. De upptäckte emellertid att den nalkades och skreko: "Skogen rör sig." Danskarna lära ha förlorat i träffningen.

Skogen rör sig.

Ett omen, som troddes vara, orsaken till ett olyckligt äktenskap.

*Ett olyckligt
äktenskap
omen.*

Där var en gång ett större bröllop i V. Ströö. Man stassade till och från kyrkan och hade just hunnit tillbaka till bröllopgården, då portarna till den kringbyggda gården utan förklarlig anledning hoppade av staplarna. Men där blev aldrig sänja i det äktenskapet slutar Anders Nilsson. Att portarna hoppade av just när bröllopsstassen kom ansågs båda olycka i äktenskapet.

Smeden som kunde svetsa ut ögonen på folk.

*Smeden som
svetsade ut
ögonen på
folk*

För mycket länge sedan fanns det i Karaby en smed som troddes kunna svetsa ut ögonen på folk om det var någon han hade hat till. Var det någon anna-n, som ville hämnas på en ovän, kunde han bedja smeden svetsa ut ögat på den uppgivna personen. När han skulle svetsa ut ett

öga "smidde"han i tre dagar under några särskilda besvärjelseformer, och när de tre dagarna voro gångna hade ögat ~~h~~ värkt ut på den man ville hämnas på.

688 Tecken som troddes ha bådats Carl XV-s död.

*Tecken bär
Carl XV:s död*

På hösten eller närmare bestämt i mitten av september 1872, var himlen varje kväll vid solnedgången alldeles blodröd (kopparfärgad) en hel vecka. Folk undrade mycket vad detta skulle betyda, någon betydelse ansågs ett sådant himmelstecken ha.

När så konung Carl XV dog, ansåg man allmänt att det bådats den populära konungens död.

Ett bondbröllop på 1800-talet.

I

Lysningen.

Bröllopet föregicks ju då som nu av lysningen. Under de tre söndagar det lystes för ett par ansågs det ej passande att de gingo i kyrkan. Tredje lysningsdagen sades det att dem det lystes för trillade ner från predikstolen.

Andra lysningsdagen skulle det vara kalas i brudens hem. Då inbjödos brudehs och brudgummens närmaste släktingar till s.k. lysningssgille.

II

Bröllopsförningen.

De gäster, som voro bjudna till bröllopet, skulle ha förning med sig. Dagen innan bröllopet skulle ~~denna~~ förningen fraktas till bröllopsgården. Drängen och pigan från ~~den gård där~~ en gård där husbondefolket var bjudna till bröllopet, kommo dagen innan körande med en enspännareskjuts till bröllopsgården med förningen. Denna var väl i någon mån beroende av givarens ekonomiska förhållande, men skulle om den ~~skulle~~ vara riktigt bra ~~bestå~~ bestå av gröt, mjölk, gräddade vetebröd.

*Lysningen**Förningen*

söttbröd, slaktade höns, sockerkaka, andra kakor o.s.v.

Gröt och mjölk forslades i stora kopparkrus ~~och~~ det var inga små portioner, som fingo skickas till bröllopgården, ty bröllopet skulle ~~x~~ vara i dagarna tre. De, som kommo med förningen, skulle undfägnas med kaffe och kakor.

IV

Gästerna samlas.

Bröllopsdagen började gästerna samlas klockan 10 på förmiddagen. Först nä~~de~~ kom bjöds där en stor besk på karlarna och ~~maxtex~~ ett stort glas vin på kvinnfolken. (Formuleringen efter A.N-s utsago).

Sedan trakterades gästerna antingen med risgröt eller brödsoppa, ~~som serverades~~ i stora koppar eller fat, som gästerna haft med sig.

Sedan fingo de smör, bröd, sylta och rödbetor m.m. samt vin och en mängd kakor.

Brudparet fingo gästerna icke se förrän det var tid att stassa till kyrkan.

V.

Avfärden till kyrkan.

För mycket länge sedan var det brukligt att man red till kyrkan. Hur

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förningen

*Gästerna
samlas*

*Avfärden
till kyrkan*

det än var skulle man stassa till kyrkan med förridare i teten. Åkte man till kyrkan fick inte brud och brudgum åka i samma vagn. Det var också mycket noga med placeringen av vagnarna under färden till och från kyrkan.

*Färd till
kyrkan*

Med förridarna, som ~~var~~ vanligen voro nationalklädda, om det inte var knektar från någon av socknens rotar, i teten, kom därefter brudstassen i en lång rad. Närmast förridarna kom vagnen med brudgummen och hans närmaste släkt, i andra vagnen åkte bruden och hennes närmaste släktingar och sedan kommo släktingar och vänner efter olika rang och värdighet.

Vid ankomsten till kyrkan gingo brud och brudgum ~~in i~~ i bredd in i kyrkan med hela raden av gäster efter sig.

Efter den egentliga vigselakten höll prästen ett i allmänhet mycket rörande tal.

Vl.

Hemfärden från kyrkan.

Vid hemfärden åkte brudparet i främsta vagnen. Förridarna redo fram ~~och~~ och tillbaka mellan brudföljet och bröllopgården flera gånger, för att för de hemmavarende förkunna var gästerna befann sig, så att

Skriv endast på denna sida!

*Hemfärden
från kyrkan*

allt kunde vara färdigt när bröllopsstassen kom hem. Förridarna voro mycket måna om att allt skulle vara i sin ordning när gästerna kommo hem, därför redo de också fram och tillbaka flera gånger för att se hur det var. Avståndet från kyrkan fick bestämma hur många gånger de skulle rida fram och åter.

De hemmavarande bjödo förridarna på traktering. När de druckit ur glasen slog de dessa i gården, för det ansågs för mycket stort tur när glas gingo sönder. (Ett gammalt ordspråk säger: "Dåligt kalas, om inte glas går i kras!")

VII.

Gästernas ankomst från kyrkan.

När förridarna för sista gången varit i bröllopgården och förkunnat var gästerna befunno sig, återvände de till stassen och redo i spetsen för denna till bröllopgårde, där de under musik tågade in. När gästerna anlände stod talmannen och tog emot dem. Förutom talman-
nen, som stod för det egentliga värdskapet, var det vid stora bröllop ett par s.k. traktörer som skulle hjälpa till med trakteringen.

Det var ingen lätt sak att få gästerna till bords, för dessa sprungo

Skriv endast på denna sida!

Hemfärd
från kyrkan

Gästernas
ankomst från
kyrkan

och gömde sig, ~~f~~ så det tog ibland hela timmar innan man fick dem placerade. Traktörer och talman fick draga rockarna av och snoka omkring över allt för att finna gästerna, vilka de ibland fick använda all sin kraft för att ~~de~~ draga dem fram till bordet. Det var mycket noga med placeringen, ja det kunde t. o. ~~h~~ hända att om där var någon som ansåg sig förbisedd, så kunde han utan vidare resa sig och gå från kalaset.

*Gästerna
ansågs
för hyckan*

Vlll.

Måltiden.

Måltiden

När gästerna äntligen blivit placerade efter rang, heder och värdighet, började en mycket långvarig och riklig måltid. Det var ej alls ovanligt att middagen varade i flera timmar.

Rätterna bestodo av smör, bröd, ost, korv, honung och så naturligtvis måltidssnapsen, fläsk och bruna bönor, stek och potatis, soppa och så-
~~son~~ dessert en mängd av förningskakorna och såsom ett slags tilltugg till kakorna "krösen", vilken sluträtt severades i stora soppskå-
skålar med "framläggeskedar" som ~~man~~ en fick ös~~sa~~ ~~åpp~~ mä. "Flera ~~ex~~
slags viner, varibland det söta körsbärsvinet till desserten var syn-

Skriv endast på denna sida!

nerligen omtyckt. Efter en så bastant måltid var det omöjligt att äta upp den stora kakhögen man fick. De överblivna kakorna stoppades i en stor näsduk och togos med hem till "glöttarna", för vilka denna traktering var mycket efterlängtd.

När mor å far hade vad på gille fick glöttarna allti dela ~~kä~~ gilleskagorna marenen ätte."

När middagen äntligen var slut, tyckte gästerna att det var synnerligen skönt att få resa på sig, och var det vackert väder gingo ~~härifrån~~ karlarna utåt ägorna eller vägen, medan kvinnorna mera slog sig samma man och pratade om sina angelägenheter och sitt arbete.

Så fort man hann få utrymt maten och spelmannen blivit förplägad, ^{de} ne spelade nämligen under middage, tog dansen vid.

Man dansade vanligen på logan, ^{och} ~~tycker~~ ^{i rummet} inne skulle gubbarna spela kort och kvinnorna, som inte dansade, skulle ha "nån stäns å va'", men det var ju ej ovanligt att även de äldre togo sig en svängom, särskilt sedan gubbarna började bli lite upprymda.

Dan-sen var då som nu efterlängtd av ~~spelmänn~~ ungdomen, men ingen fick ~~x~~ börja dansa förrän brudparet öppnat dansen. Om någon annan hade börjat, hade detta givetvis ansetts såsom mycket oartigt.

*Dansen och
"gilleskakarna"*

Efter måltiden

Dansen

Spelmannen gjorde sitt allra bästa och för att få riktig kläm i musiken trampade han takten med foten.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

IX.

Dansa kronan av bruden.

Det var en gammal sed i Anders Nilssons hemtrakt, att man skulle dansa kronan av bruden. Detta tillgick så att hon skulle dansa både framåt och baklänges "å så skälle di påtta te'na" så att brudkronan skulle falla av, den av flickorna, som brudkronan kom att fastna på, skulle bli brud nästa gång.

Dansa kronan av bruden

Därför var denna ceremoni den mest spännande på hela bröllopet.

X.

Brudskänken.

Efter middagen ~~gik~~ skulle socknens fjärdingsman iklädd lång rock med silverknappar gå omkring och taga upp den s.k. brudskänken. Detta gick så till, att han gick omkring till de församlade gästerna och tog upp pengar på en tallrik. På denna tallrik lade gästerna sin brudskänk, vilken bestod i både sedlar och silverpengar, allt efter

Brudskänken

givarens råd och ekonomiska förhållande, samt naturligtvis till stor del beroende i vad släktskapsförhållande han stod till brudparet.

Under tiden brudskänken upptogs bjöds det rikligt med snapsar, vilket väl inte förminskade givmildheten.

Utåt kvällen gingo gummorna ut i köket och gav de hjälpredor, som voro där varse en tredaler för deras besvär.

XI.

Et "hyss" med brudgummen innan brudparet kom i säng.

Innan brudparet skulle läggas sig brukade karlarna ha lite hyss för sig med brudgummen. Detta gälde särskilt när han skulle ha stövlarna av sig. Några karlar höllo fast honom bakifrån medan andra försökte draga stövlarna av honom. Brudgummen stretade emot av alla krafter och ibland kunde det hända, att om inte lädret var starkt drogo de stöveln tvärs av, så att ~~en del av skafvet~~ skafvet blev sittande på benet.

Bröllopet varade till utåt morgonen, men en stor del av gästerna stannade kvar till brudparet hade lagt sig, ty ~~det~~ i bröllopsgården fanns alltid en s.k. brudkammare där brudparet skulle ligga. Om ej al-

Skriv endast på denna sida!

*Brudskänk
en.*

*Det hyss med
brudgummen
innan brud-
paret kom i
säng*

la gästerna stannade kvar, så blev åtminstone ungdomen där och när de ansågo att brudparet kommit i säng samlades de utanför deras fönster och sjöngo för dem.

XII.

Bröllopet varade i dagarha tre.

När man sovit några timmar var det att ställa till kalas igen, och bortåt ^{med} dagen började gästerna infinna sig igen. En del långväga gäster hade stannat kvar i bröllopgården så långt utrymmet tillät, och de övriga hade man ordnat det så för, att de fingo gå med grannarna hem och få husrum över natten.

På "annandagsgillet" var det vanligt att brudparet tjänstgjorde som värdfolk. Det kunde även hända att en del personer, som ej ~~hörde~~ precis hörde till det vanliga "gilleslaved" bjödos på annandagsgillet. Även tredjedagen var det kalas i bröllopgården, så det var ett ansträngande arbete. Fjärde dagen skulle socknens fattiga bjudas och ha sin andel av välfägnaden.

Särskilt var det vanligt ~~att~~ att karlar under första bröllopsdagen gingo och sågo efter, så att det ej var någon fara med elden, ty

Skriv endast på denna sida!

*Bröllopet i
dagarna till*

*Brudparet
såsom värdfolk
under annandags-
dagen.*

man rökade mycket och i allmänhet var det si och så mednykterheten. Det var mycket vanligt att man sköt för att hedra brudparet. Ibland då man sköt med skarpa skott kunde det hända att man oförsiktig så att olyckor inträffade.

De som ej voro bjudna till bröllopet, särskilt ungdomarna och tjänstefolket brukade på kvällen gå till bröllopsgården och skrika ut brudparet. Dessa fingo då träda ut på trappan och visa sig ofta flera gånger, varvid åskådarna hurrade för att på så sätt hedra dem.

XIII.

Vad som borde iakttagas när bröllop skulle stånda.

Det var en hel del saker och varsel, som borde iakttagas, för att därigenom söka förhindra att äktenskapet blev olyckligt. Sålunda höll man sällan eller aldrig ett bröllop i nedan, ty detta ansågs icke lyckosamt, därför hölls nästan alla bröllop i ny.

Eftersom bröllopen varade i flera dagar hölls dessan vanligen en tisdag, för så hade man veckan för sig och högtidligheterna kunde då vara överstökade till sändagen.

Det fanns en mängd varsel, som ansågos båda lycka eller olycka för

Skriv endast på denna sida!

*Bröllops-
shot*

*Skrika ut
brudparet*

*Varsel för
lycka och
olycka
äktenskap*

*Bröllops-
dagar föred
i veckan*

brudparet.

Om det regnade på bröllopsdagen ansågs detta för stor tur, för dåx
det skulle båda rikedom för brudparet.

Bläste det skulle äktenskapet bliva stormigt och dålig sänja skulle
bli rådande.

Var vädret däremot vackert skulle äktenskapet bli lyckligt och allt
skulle bli bra.

Om någon dansade ikull med bruden ansågs detta båda olyck^a/i äkten-
skapet.

Bröllopet hölls gärna vid midsommartiden när allt var grön⁸/och vac-
kert, men man ville inte gärna hålla bröllop i maj, ty det ansågs ej
vara bra. Majäktenskap trodde man skulle snart bli upplösta genom den
enes för tidiga död.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vard vid
bröllopet

3242

Seder och föreställningar vid skärtorsdag och påsk.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I.

Namnen på dagarna i påskveckan.

Varje dag i påskveckan hade sitt särskilda namn. Palmsöndag, frimånda, vedetisda', askeonsda', skärtorsda', långfreda' åskittalörda'. Måndagen kallades även för "blåmånda'".

Varje dag hade sin betydelse ~~och~~ i en del fall var det särskilda maträtter man skulle ha och i del fall var det arbete, som skulle eller icke fick utföras på under påskveckan.

*Dagarna i
påskveckan*

II.

Saker som ej fick utföras i påskveckan.

Man fick inte spinna i påskveckan, ty detta skulle båda olycka antingen för huset, eller också skulle den, som utförde arbetet, råka ut för en olycka.

Musik fick icke utföras utomhus under påskveckan, ty detta ansågs mycket farligt.

Inget arbete som ansågs kunna öka Kristi lifande fick utföras under påskveckan och inga nöjen eller danstillställningar fingo hållas.

Skriv endast på denna sida!

*Val som ej
fick göras
i påskveckan*

Iakttagelser under skärtorsdagen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skärtorsdagen och särskilt skärtorsdagsnatten voro viktiga för dem som ville utöva trolldom.

*Skärtorsdag
var trolldom.*

Sålunda skulle den, som ville lära att bota sjukdomar, under skärtorsdagsnatten gå tre gånger avit och tre gånger rätt kring kyrkan.

*Men att bota
de sjukdomar*

Varje gång den gick förbi kyrkdörren skulle den titta in nyckelhålet, så skulle de få se hur gamla de skulle bli samt få förmånen att kunna skåda in i framtiden. När de erforderliga ceremonierna voro utförda skulle den, som utfört vågstycket, få hemlig makt att bota sjukdomar.

Dock behövdes det svartkonstböcker för att kunna konsten riktigt. Dessa mycket fruktade böcker, vars innehåll troddes vara kommit från själva den onde, trodde man att folk icke kunde komma i besittning av utan genom arv. Alla, som voro ägare till sådana böcker, troddes ha försvuret sig till den onde och dessa sades kunna mer än äta med munnen.

*Svartkonst-
böcker.*

Det var en gängse tro-att det ej fanns några skator under skärtorsdagen, ty alla voro i Blåkulla, men långfredag voro de åter hemma och

*Skatormen
skärtorsdag*

Skärtorsdagen trodde man att häxorna reste till Blåkulla.

IV.

Man kunde genom att gömma ett påskägg från det ena året till det andra utröna om man skulle bli rik eller fattig. Äggen färgades vanligen ³⁴örda eller gula. För att få dem gula var det vanligt att de färgades i lökskal.

Detta gick så till att man tog vara på de lökskal som samlades under året. Påskafton kokades dessa i ett lagom kvantum vatten. När skalarna kokat, så all kraft gått ur silades dessa ifrån och sedan kokades äggen i den färg man fick. Äggen fingo en vacker gul färg. Många brukar ännu i våra dagar färga påskäggen i lökskal, ty de anse att färgen är giftfri.

När påsken var inne fick varje medlem av familjen ett visst antal ägg, och av dessa gömde man Skett och så på detta sätt forska om man skulle bli

Mäcke on.
man skall
bli rik eller
fattig.
Pärköpman

Förpack-
ag i löt-
skalar.

fattig eller rik. Blev man fattig skulle ägget under året bliva tomt, men kom man att bliva rik behöll ägget sitt mästa innehåll.

Fastlagsris.

Det var ganska vanligt att drängarna gävo pigorna fastlagsris, fastlagssöndag. Då gällde det för den som skulle utdela riset, att kunna komma in i pigkammaren tidigt på morgonen. Lyckades detta kunde det hända att om det var handfasta pigor, så blev det drängen som fick smaka riset i stället.

Så blev förhållandet i Anders Nilssons hem, där drängarna lurade vaktpojken, som var omkring 15-16 år, att gå in till pigorna och ge dem fastlagsris. Dessa gävo pojken av riset och när han kom ut igen till de väntande drängarna "trilla tårana ner från kinderna" så de hade nog inte lagt fingrarna emellan.

66 Högtidsseder.

I.

Julseder.

Varje högtidskväll under julen började med att man åt dens.k. "mår-

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fastlagsris

*Vaktpojken
som fick fast-
lagsris*

Mickelmöden

Märkesmaden

kesmaden". När arbetet utomhus var slut och man hade "skött omkring" samlades ~~folk~~ husbondefolk och tjänare i storstugan för att äta märkesmad. Denna måltid, som avåts i skymningen, bestod av smör, ~~xxx~~ flott, bröd, korv, ost, honung, julöl och brännvin. Julölet serverades i stora krus, som gick från den ene till den andre, och brännvinet var uppslaget på granna flaskor med målade rosor och tulpaner.

Efter märkesmaden lekte man jullekar eller också spelade de äldre kort till bortåt 9-tiden då man skulle äta ~~fixkxxx~~ lutfisk och gröt.

*Kellan mål
tiderna*

Någon mandel hade man ej i gröten på denna tid, men det var en gängse tro att den av de ogifta, som tog gröt först, skulle bli gift under det kommande året.

*Den som först
tog gröt*

Om någon tappade sin sked under tiden han åt gröt, ~~skulle det~~ betyda att han skulle bli hemsökt med mycket sjukdom under året som kom.

När man tappade skeden

Man hade många ljus tända under julkvällen. Dessa voro hemstöpta talgljus. Om en person under måltiden kom att sitta framför ett ljus som rann mycket ~~x~~, trodde man att detta ~~x~~ betydde att han under det kommande året skulle drabbas av mycket sorg genom nära släktingars död. Brann däremot ljuset klart och vackert skulle det ~~lycka~~ och

*Ljuset på
julaften*

framgång.

På julaftonen sattes tvenne ljus uppe vid bordsändan framför husbonde
folkets plats. Det ljus, ~~en~~ som brann ned först, ~~skulle~~ varsla om att
den, som satt mitt för det, skulle dö först.

*Ljus som
brann ned
först.*

Sedan gröt och fisk ätits var det paus till ~~xxxxxx~~ halv 12
eller 12 då den s.k. "nattamaden" skulle ätas. Denna måltid var nästan
rikligast och bestod av sylta och rödbetor, rullekorv, rökad fårkött,
(fåralår), kökt skinka, bruna bönor, klenor och godrånskakor.

Nattamaden

När denna måltid var slut lade man sig för att kunna komma upp tidigt
och gå i julottan, ty det var sed att så många som kunde skulle dit.

II.

Julsparven.

Ett gammalt s.k. "julhyss" var att man fångade en gråsparv. ~~På denna fäst~~
~~texten pappersslapp~~ Om halsen på denne fäste man en papperslapp
på vilken man skrev något. Vid tiden för grötätningen sprang man så
bort till en granne och öppnade försiktigt på dörren och släppte in
sparven. Den, ~~en~~ som släppte in sparven, sprang vanligen det fortaste
han kunde från platsen för att ej bli upphunnen av den som sprang

Julsparven

efter honom. När sparven kom in i stugan flög han omkring ^{i stugan} och of-
ta hängde det att han flög på ljusen så att dessa släcktes.

Nu blev det deras tur där sparven var insläppt, att åter infånga den
och sedan släppa in den i en annan stuga där samma scen upprepades.

I varje fall sprang insläpparen för att undkomma förföljaren, men
blev han infångad blev han rikligen trakterad.

III.

Julskjutning.

Det var en allmän sed att skjuta in julen. ~~Julskjutningen~~ Därvid
användes mest s.k. Puffertar. Under hela julaften hördes julskott
lite varstans i bygden.

IV.

Juldagarna.

Juldagen var man tidigt uppe för att gå i julottan. Det var ^{en} ganska
^{sed} allmän att man brukade tända ljus och sätta dem i fönstren i hela
bomingslängan särskilt om man bodde i närheten av vägen.

Efter hemkomsten från kyrkan höll man sig mest i stillhet, för det

Skriv endast på denna sida

Julsparen

Julskjutning

Juldagen

ansågs inte passande att gå bort på besök juldagen.

Annan dag jul började emelletid spektaklen redan på morgonen. Mycket tidigt på morgonen gingo drängarna omkring till varandra och "mågade i stallen". Var det hos en god vän sopade man och städade, men var det hos en ovän bar man in gödsel och bråte i stallen, så när han kom ~~xxx~~ dit kunde han knappt komma fram för skräp.

När drängar och pigor ~~skulle~~ hälsan på i sina hem till julen skulle de ha tre kakor bröd med sig hem. Det skulle vara en grov, en mellanfin och en riktigt fin brödkaka. Dessutom skulle drängarna ha en fläskskank med sig hem.

V.

Julbrödet.

Vanligen bakade man stora mängder bröd till påsk. ~~Påsk. Bakarxxx~~ jul. Detta skulle helst vara g till påsk. Av julbrödet skulle de gömma, så att de kunde äta något av det till påsk. Likaså skulle man gömma av julbrödet, så att hästarna kunde få vars en skiva innan vårarbetet började. Detta skulle husmodern på gården dela ut och ge hästarna, så skulle dessa kunna hålla bra ut med arbetet under våren.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Annandag
jul.*

*Tjänstens
julbröd.*

*Julbrödet.
gömmas till
Påsk*

*Julbrödet
och vårarbetet*

3242
VI.

Nyårsseder.

Nyårsaften var det många saker ~~som skulle~~ iakttaga för att utröna vad det kommande året skulle föra med sig.

När man på nyårsaftenen åt fisk och gröt, skulle en av tjänstefolket gå ut och titta i ett fönster och därifrån betrakta de innevarande, för att därigenom få reda på kommande händelser.

Syntes någon av de innevarande ha krona på huvudet skulle den bli gift under det nya året. Var där någon som satt alldeles stel och orörlig, betydde detta att den kom att dö innan ^{det nya} årets slut.

Slocknade ett ljus framför husbondefolket betydde detta att någon av dem skulle dö innan det nya årets slut.

Det var vanligt att man vakade och skjöt ut det gamla året och in det nya.

Jul-och nyårsaften brukade man sätta ~~ut~~ gröt upp om loftstrappan till tomten. Om morgonen när man skulle hämta ner fatet igen var det ta tomt. De brukade göra så i sagesmannens hem och alltid var fatet tomt när det togs ned.

Ibland lade man malt i maltkvarnen på kvällen och när man såg efter

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nyårsaften

Nyårsmåltid

*Skjuta ut
och in det
nya året*

*Gröt till
tomten*

på morgonen var den mald. Detta trodde man tomten hade gjort.

Vid första nyet på nyåret skulle man gå ut på gården ~~med~~ med en psalmbok i handen. Denne skulle man hålla ~~med boken i ryggen~~ i ryggen med bladen uppåt allt under det man tittade på nymånen. Man skulle sedan lägga fingret på det ställe där boken delade sig, eller det blad som kom upp om en vindfläkt rörde dem. Sedan skulle man gå in och läsa vilken psalm som kommit upp, och av denne ~~skulle man sedan~~ ~~sluta~~ sluta till om det nya året skulle föra med sig glädje eller sorg.

Om det blåste mycket på nyårsdagen skulle det betyda att ladorna under det året skulle bli fulla.

Vll.

Trettondeseder.

Trettonafton var en stor rengöringsdag i uthusen. Då skulle det städas överallt i stallar, på logen, på loftet och överallt för att kreaturen skulle få vara friska under det nya året.

Trettonafton skulle husbönder, drängar och söner följas åt ut i stall-
let och se hur kreaturen lågo för att därav sluta sig till hur årets

Skriv endast på denna sida!

*Fr psalmboken se
vad som skulle
läsas under
året.*

*Blåst på
nyårsdagen*

Trettondeseder

*Blåst skörden
skulle bli*

49 ^{Skåne} Hå Önsjö-Harjagers - Rönneby
Sn. G. Karab, V. Ströb, V. Sallkupp, Tarrösa
skörd skulle bli. ^{Borrlunda, Roskr, Näs.} 3242
^{nysså 1930}

*Yngst Helga Rönneby
Ber Anders Rönneby
Vid 1847 i Ö Karab*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hade de bra foder i krubborna betydde det en god skörd, men voro
krubborna tomma betydde det dålig skörd.

Oxarnas ställning varslade också om den blivande skörden. Lågo dessa
utsträckta och "tugga" blev det god skörd, men lågo de mera hopkrup
na och voro oroliga betydde det dålig skörd.

*Skörden be-
roar på
krutens
ställning*

IX.

Juldagarna och väderleken.

Väderleken under det kommande året, trodde man kom att bero på väder-
leken under juldagarna. ^{Om} ~~Varje dag för~~ En dag för varje månad. Juldag-
en för januari, * annandag jul för febr. o. s. v.

*Juldagen och
väderlek*

Olika dagar och dess betydelse.

I.

Fabiandagen skulle man fälla träd, som skulle användas till virke,
för då skulle där inte gå "or" i träet.

Fabiandagen

II.

Pålsdagen (Pålsmassan). Var det solsken och vackert väder så långt tid

Pålsdagen

Skriv endast på denna sida

som det gick åt till att sadla en häst, skulle det bli vackert som-
marväder

III.

Kyndelsmässodagen

var det vanligen mycket kallt. Var det långa istappar den dagen, be-
tydde det att det skulle bli bra skörd. (Kallades Köngelsmässa).

IV.

Blasiusdagen.

Bläste ~~det~~ den dagen skulle året bli mycket stormigt.

V.

Mathias-dagen

skulle husen täckas för att de ej skulle rivas ned eller blåsas
bort när stormarna kommo.

VI.

Bartolomei-dagen.

Var denna dag solig och vacker betydde, det att det skulle bli vac-
kert väder i skördetiden.

VII.

Vårfrudagen.

Skriv endast på denna sida!

Frös det vårfrunatten skulle det frysa fyrtio nätter å rad. Var det

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Påminnelse

*Kyndels-
mässodagen*

Blasiusdagen

Mathiasdagen

*Bartolomei-
dagen*

Vårfrudagen

tö så vattnet rann vårfrudagen, ansåg man att detta vatten skulle bota sjukdomar.

Vll.

Erik-dagen.

När Erik kommer mä^{ax}, kommer Olof mä balle.

lx.

Per med den varme stenen.

Denna dag ansåg man att jorden skulle värma lika mycket under-som ovanifrån.

X.

Anders-dagen.

När Anders lägger sin hatt ska^a den ligga till vårfrunatt(froenatt).

Xl.

Den 16 maj

skulle säden sås. Då skulle alla bönderna vara färdiga att taga ut från sina gårdar på en gång. De höllo sig beredda att köra ut ~~körsen~~ gårdarna när det ringde i kyrklockan.

Den 15 a 16 maj släpptes kalvar och ungkreatur ut på bete.

Vårfrudagen

Erikdagen

*Per med den
varma stenen
(Pekstato)*

Andersdagen

Den 16 maj

*Ungkreatur på
beto.*

Första sommardagen.

Förste juni räknades som första sommardagen.

Dr.

Uppst. 1930 delg. Persson

Hörs

Majseder.

Ber. And. Nilsson

* 1847 i Ö. Karaby.

Valborgsmässoafton brukade de bränna tjärtunnor på Ö. Karaby backe.

Denna backe ligger ovanligt högt, å frå'den, säger Anders Nilsson, "kän-
ne vi iblann räkna änna te'över tretti'bål, men de va åsse en grann
syn å se särskilt när väred va'klart å grannt."

Sjunga maj i by.

Förste maj brukade ungdomarna i Karaby gå omkring i gårdarna och
sjunga majvisan.

"Te vart ställe di kom satte di en grön kvest i dörren, å samla di åpp
ägg å fint brö'å brännevin.

Sen en annen da'ställde di te'majgille på de' di hade samlat ihob,
å så samlas ungdomana å så dansa di te ljusan dar."

Pingsten.

Pingstafton skulle man gå till skogen och hämta boklöv, som skulle
sättas på kakelugnen. Om pengst skulle di sätta bögereslor i kakelon-
en.

Skriv endast på denna sida!

Första sommardagen
FOLKMINNES-
ARKIV

Valborgsmäs-
soafton och
Valborgsmåns-
elden.

Sjunga maj
i by.

Pingstafton

Midsommardaggen.

Midsommardaggen ansågs särskilt hälsobringande.

"Va'där nån, som hade udslätt, skälle den valtra se i messomarsdaggen, messommmarsattan sin solen hade gått nör, så skälle den ble fri frå de ona."

Oppsitttekvällar.

De s.k. Oppsitttekvällarna firades först i november. En dag som hette

Sten räknades *för oppsitttekvällen.*

"Oppsedkvällarna hade di sarskelt gille. å så skälle di ångorsöga hästana å se ätte så enged fattas dom."

Vångagömmaren.

Vångagömmaren kallas ^{en} en person, som i min fars tid bruga gå omkring i socknen, å titta ättor så ente kreaturen vanvårdas. Han va vald på sockenstämman, å hade rätt te å gå var han velle. Han feck gå rätt igenom ett säastecke om han så velle, däfar kallas han får *"Vångagömmaren"* ^{Så kallas han} *"Vångagömmaren"* [!]

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Midsommardaggen.

Oppsitttekvällar.

Vångagömmaren.

Slå Katten ur tunnan en gammal fastlagssed.

Om fastan bruga di slå katten å tönnan. De geck så te att di hängde ~~in~~
 åpp en tönna mä en katt i. Sen re'di fårrbi tönnan å slo på na, me en
 stor stage. Den som kånne slå itu tönnan så katten kom å, den kallas
 får "Kång". De va djurplågeri fårstås, men de kånne emte hjälpas.
 Sen feck den som ble kång orna mä gilled som di skälle ha ~~se~~.

*Slå katten
ur tunnan.*

Fastlagsbullar och påskägg.

De brugte va sed att drängana skälle gi pigorna fastlagsbålla. När
 de sin ble påsk så skälle pigorna gi drängana lia många påskaegg &
 tebaga, som di hade fått bålla å dom.

*Fastlagsbullar
och påskägg*

En spådom om påskvädret.

En grön jul gör en vit påsk.

Därmed menades att om det var tö och blidväder om jul, skulle det
 bli snö och köld om påsk.

*Spådom om
påskvädet*

Tidiga potatis på taket.

6666

"Får å få tidia pantofflor brukte vi lägga opp jor på taged där läng-
orna vi ihobabögga sin la vi åpp panntofflor där så grodde di snart
når solen sken. Så satte vi stöttor ånge joren så den ente skälle
falla nör eller rajna nör å där grodde snart pantofflorna."

*Potatis på
taket.*

Den gemensamme vaktepojken.

"När kreaturen släpptes lösa vajtas di gemensamt å två vöjtepäga, som
kallas fårr "byens höra" di skälle hjälpas åd å hålla reda på krea-
turen."

Byens Höra

Aldermannen och byahornet.

"Aldermannen skälle tuda i byahorned når nåd va på färe. Om julen sa'
di att han tuda fårr att mannana skälle samlas å drecka öl.
Om julen velle di garna smaga varandras öl, å då va där engen som vel-
le va sämst, så alla va måna om å få öled så kraftit som möjlit."

*Alderman och
byhorn.*

Varsel från djur.

I.

Storken.

Det ansågs såsom särskilt stor tur på de ställen där storkarna byggde.
De brukade kasta ned en unge ett år och ett ägg det andra året, detta skedde växelvis vartannat år.

II.

Hunden.

Om en hund tjöt mycket ansågs detta båda dödsfall i gården.

~~En gång ansågs And. Nilsson~~ På en gård, som And. Nilsson
kände till, tjöt hunden en längre tid och när en tid hade gått dog
mannen som ägde gården. Detta ansågs allmän att hundens tjut hade varslat
dödsfallet.

III.

Tuppen.

Om tuppen galer nio kvällar å rad sedan solen har gått ned ansågs
detta betyda dödsfall, ty då sades tuppen gala ut någon ur gården.

IV.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Storken

Hunden

Tuppen

3242

IV.

Ugglan.

Om ugglan skrek mycket invid husen ansågs detta båda böst väder, eller stort oväder och mycket köld.

Det ansågs även betyda dödsfall i den gård där den satt och skrek.

V.

Skatan..

Om skatan kom ~~när intill husen~~ och skrek nära intill boningshuset på högtidskvällarna skulle det betyda mycket kiv och oväsen under det kommande året.

VI.

Rapphönsen.

Om rapphönsen flaxade mycket och nära intill husen på högtidskvällarna ansågs detta betyda stor tur.

VII.

Katten.

När katten tvättade sig över örat, betydde det att det snart skulle komma främmande till huset.

X

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ugglan.

Skatan.

Rapphönsen.

Katten

Ett annat storkvarsel.

Om storkarna klapprar ~~mycket~~ mycket midsommaraften och midsommarnatten ansågs detta båda höjden av tur för gården.

IX.

Önskebenet hos höns.

Ett sätt att få någon att tycka om sig var, att man vid hönsslakt tog det s.k. önskebenet och torkade detta för att vid lämpligt tillfälle kunna använda det. När så den utvalde eller utvalde kom i närheten, försökte man att på något sätt få ~~den~~ den att vidröra benet, så skulle de komma att tycka om den som lagt ut fällan. Det var en mycket viktig sak vilken del av benet som kom att vidröras. Vidrörde man själva hornen kom den man önskade att tycka om den som på så sätt försökte få reda på sitt öde, men vidrördes motsatta sidan var det alls ingen utsikt att få den, vars kärlek man traktade efter.

Varsel om olika saker.

I.

Krigsvarsel.

Skriv endast på denna sida!

Kometer ansågs båda onda tider av krig och oro. Kometssvansen kallades

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Häcken vid
sommarnatten*

*Önskebenet
hos höns*

Krigsvarsel

59 *Skane*
Eng. Haggas - Rinsbror *h* *3242*
Marty. 7. 1840. 7. Sallings, Förel. Carlada Rinsbror
för riset och det troddes att detta var varsel om att straff skulle
övergå jorden.

När kreaturen voro mycket oroliga och slet sig lösa ute på marken trodde man att detta skulle båda krig och oro i landet.

II.

Tur och otur med pengar.

Man brukade spotta på pengar för att få tur, särskilt gällde detta med den första pengan man fick in vid någon affär.

Den första peng man vann i kortspel brukade man spotta på ~~den~~ så skulle man få tur i spelet.

Hittade pengar särskilt om det var hål i dem ansågs ha tur med sig.
En del bar silverpengar i klockkedjan för de trodde detta hade tur
med sig.

Om man tappade en peng troddes det att man tappade turen.

Det ansågs ej hellre vara någon tur med de pengar, som betalades ut eller emottogs på en söndag.

Om ett hus skulle byggas lades ett mynt av varje metall i ett papper på vilket årtalet för byggnadens uppförande blev skrivet. Detta papper lades vid hörnstenen i boningshuset och ansågs bådatur till huset.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

759.

King's road
for Kiebau

Spatta pa
Rangar.

Penyau i
Kochapel

shikhar peng.
ac

Первый раз

Perogon nāu
ma-lyyate
has

60 Skåne
Önne, Hagge - Rönneby län
Ökaraby V. Strö - V. Sallerups
Örtlösa, Örtlösa, Rönneby, Näs

3242

III.
Segerhuva.

Uttas Helga Persson, Hög
Johan Anders Nilsson
Född 1842 i Ö, Karaby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Segerhuva

Den, som var född med s.k. segerhuva, trodde man skulle få tur i allt

vad den företog sig och ofta sades Goenisse bo hos en sådan.

"Te Måns Ols'i V. Ströö trodde di att Goenisse bodde, får¹² på våren va!
där nån som fora hästana tilja på marenen ingan nån å huseds folk ha-
de vad oppe, men så kva'han ässe född mä segerhua."

IV.

Varsel om dödsfall.

Om två halmstrå lågo i kors ansågs detta båda dödsfall i slakten, för
den som såg halmstråna.

V.

Varsel om att det skulle komma främmande till
huset.

Örtlösa

Varsel om
främmande

Om näsan kliade betydde det att det snart kom främmande.

När man tappade en kniv eller gaffel betydde kniven att det kom
karlfrämmande och gaffeln att det kom fruntimmersfrämmande.

VI.

Förargelsevarsel.

Varsel om
främmande

Det ansågs såsom särskild stor att nysa på fastande mage. Synnerligast

om man nös tre gånger å rad.

Nu får du fårargelse ingan kväll brugte ~~var~~ vi å si."

VII.

Handsvett.

Om en person svettades mycket i handen betydde det att han fick tungt arbete.

VIII.

Sopvarsel.

Om en person kom in i ett hus där man höll på att städa, och kom i dörren just när den innevaran-de hunnit dit med sopan, betydde det att den inkommande ej blev gift det året.

Om en mötte nån i dåren mä fajelsen ble den inte gift de året."

IX.

Varsel om eldsvåda.

När man rensade ut askan ur spis eller kakelugn skulle den släckas så att ingen gnista ställde till olycka.

Va illmårjan svår å slöcka betydde de att de skälle ble elsvåda."

Nepning

Handsvett

Sopvarsel

Varsel om eldsvåda

Folktro om aspen.

Aspen ansågs på sätt och vis för ett heligt träd, ty Kristi kors troddes vara förfärdigat av aspträ. Detta sades vara orsaken till att aspens blad alltid darrar. När någon är rädd eller uppskakad användes än i dag orden. "Hon darra som ett aspelöv."

Asplöven sades också ha en helande verkan.

Den siste negen "Stådaren".

Den siste negen man band på hösten kallades "ståndaren". Om denna band man så många band man kunde få plats med. När sista lasset kördes in skulle "ståndaren" vara med. Den hängdes då på yttersta ändan av "lass-smeden" för där ~~stod~~^{kramte} ingen sitta och krama ned den.

En gammal ramsa.

Anglarna äro vitare än svanen
och tordönet ropar högre än tranan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Folktro om
Aspen*

Ståndaren

En ramsa

Rackaren.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV*Rackaren*

Rackaren var allmänt avskydd och föraktad och ingen ville gärna ha någon befattning med honom. Om en rackarē kom på besök till ett ställe, fick han inte gå hur långt in i stugan som helst.

"Han feck ente komma längre än te de fåsta väggarråmmen."

I Anders Nilssons ungdom fanns i hans hemtrakt en rackare som hette Nils Mårtensson. Han bodde i Vittskövle och var allmänt anlitaad när det gällde att flå hästar ~~xx~~ eller hundar.

En människa, som var mån om sitt anseende, flådde inte en häst och det ansågs även för skam att använda hästkött. Rackaren brukade få fett i hästen och detta använde han till "skofitt"

Rackaren brukade även kastrera djur.

Hundskinn brukade ibland beredas och användas till vintermössor.

66 Kyrkoffer till präst och klockare.

Jul, påsk och pingst brukade man i Reslövs och Karaby kyrkor upptaga offer. Dessa pengar delades sedan mellan präst och klockare.

*offre till
klockare och
präst.*

3242

Hicka.

Om en person hickade betydde detta att han var omtalad på ett annat ställe.

Seder vid flyttning och när man kom till ett nytt ställe.

När det var någon som skulle flytta från ett ställe (ej tjänare) var det sed att husbondefolket skulle vara de sista som lämnade gård eller hus. De skulle ~~innan de reste~~ gå igenom huset innan de reste och se efter så att ingenting var glömt, och när de så åkte sist i flyttlassraden, så skulle de se noga efter så att ingenting hade tappats på vägen. När de så anlände till den nya gården skulle de närmaste grannarna gå och taga emot dem och önska dem välkomna samt bjuda på någon traktering.

Ljusstöpning.

Ljusstöpningen var en viktig sak och fick därför utföras omsorgsfullt. Man hade uppdelat talgen i tre sorter. Den finaste talgen användes till jocka ljus, som endast fingo användas om jul eller vid högtidligare tillfällen, mellansorten användes till vanliga vardagsljus och så den tredje eller sämsta sortens talg användes till de s.k. "präsorna". Den,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hicka

*När en per-
son flyttar
sin nya ställe*

Ljusstöpning

som stöpte ljusen gick ut på trappan ~~med varje steg~~ för varje gång
den doppat ett spett. Detta upprepades ideligen för att talgen skulle st
stelna fortare.

Räckornas blekning.

På varje större gård fanns en bleka där vävräckorna på våren lades ut
för att blekas. På blekan fanns ett litet hus den s.k. "blegeboen" där
de, som vaktade räckorna, kunde gå in om det var fult väder. En ~~pi~~ eller
två pigor och en arg hund brukade vakta blekorna, för ibland hände det
att tjuvar stulo bort räckorna. Ibland hände det att om någon illasin-
nad person var ovän med någon, så kunde han klippa sönder ~~räckorna~~ den-
nes räckor på flera ställen.

Dopvarsel.

Om en pojke skrek när den döptes, ~~kände~~ sade man att han skulle ~~blir~~
å bra sångröst och bli klockare.

*Blekning
av räckor*

Dopvarsel

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skaff för
skäld

Stål över skammeln när en nykalvad ko leddes ut på bete.

Skal om
skyld mod
helleren

Hand.

Man brukade i allmänhet företaga höstslakten i det första oktoberny-
et. I Ö. Karaby fanns ett par ^{hundra} ~~hundra~~ ^{skriv endast på denna sida} ~~hundra~~ ^{hundra} gingo omkring i socknen och

trakten närmast där omkring och slaktade,

Där funnos de som togo kött av självdöda djur t.ex. kalvar och sålde detta till de fattiga.

Tron på zigenarnas konst att kunna trolle.

Tron på att zigenarna kunde mer än andra människor var mycket utbredd. En berättelse av Anders Nilsson bevisar också en bergfast tro på denna vandringsfolkets konst.

De'va'i mitt hem. En maren när vi allihop sad ~~ingen~~ inge i stuan å åd frokåst kom där tre zigenare å två zigenarekäringer ing i stuan. Di teggde allt möjelit, te sist når di hade fåd en hel del madvara, så teggde di pänga mä, men de feck di ente å då ble di arga. Då to' min far å körde ud dom.

Når di kom ud på gåren sprant där nånna ånghästa lösa å rasta. Den ene å dom kom mitt får zigenarna. Rätt som de'va' bärja han vackla å darra å ättor den daen hällde han te ena sian, så han feck alldri detta anned en Hellberg.

De'va' zigenarna som hade gjort nåd ve en fårr de att di ble udkörda å ente feck som di velle."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Tron på zigen-
arnas trollkonst.*

En historia om True Trallare.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

True Trallare är ju en i folktraditionen mycket omtalad person. Anders Nilsson berättade, att en gång var han instämd till tinget i Marieholm för att han låtit sina svin gå lösa och böka i grannarnas åkrar. Han hade fått tillsägelse att ringa svinen i trynen, men det brydde han sig inte om, varför grannarna sågo sig nödsakade att stämma honom till tinget. När han kom dit fick han ånyo tillsägelse av domaren att ringa svinen. True Trallare svarade då: "Di e ringade herr domare." Han hade ringat svinen i öronen.

*En historia
om True
Trallare*

Anders Nilsson hade en syster som hette Boel, som
dog i unga år. Där va en skollärae i Ö. Karaby som hette Jöns Friberg
han va snäll te'å skriva på ~~sorgebrev~~ ~~sorgebrev~~ (åminnelsetavlor).
Når min söster va dö så skrev han på ett sorgbrev ätte henge å de
varset kommer ja'ihåg innu.

En dädens ängel smög sig dock,
in i den kära syskonringen.
Han rök Cypressen ur sin lock,
han bredde ut den svarta vingen,
och när han for, han med sig tog
ett barn som lekte nyss och log.